

Data- en Kennishub Gezond Stedelijk Leven

Dutch Green Building Week



30/09/2025



Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven

Data-en Kennishub Gezond Stedelijk Leven

*Rosalie Hegeman (UMC Utrecht),
Hanneke Posthumus (Universiteit Utrecht)*

2025



Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven



Rosalie Hegeman, living
lab manager



Hanneke Posthumus,
wetenschappelijk
manager

30 september 2025



“ *Gemak van parkeren is voor mij belangrijker dan een autovrije straat met rust en veiligheid*



“

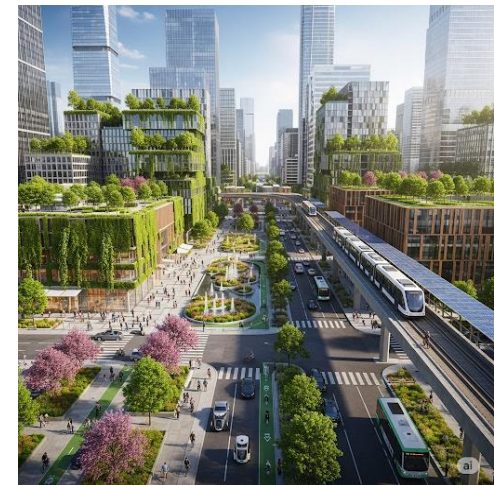
Ik woon liever in een huis met een open erfafscheiding en zicht op gemeenschappelijk groen, dan in een tuin met schutting en volledige privacy

Maatschappelijke opgave



Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven

- In 2030 woont meer dan 80% van de Nederlanders in stedelijke gebieden. Deze versnelde verstedelijking stelt ons voor grote uitdagingen — én kansen.
- Fysieke én sociale uitdagingen voor gezond stedelijk leven:
 - In deze gebieden treedt in toenemende mate luchtvervuiling, hittestress en geluidsoverlast op
 - De stad draagt bij aan toenemende mentale druk, eenzaamheid en gezondheidsongelijkheid
- Kansen voor gezond stedelijk leven:
 - Steden die slim worden (her)ingericht (met groen, schone lucht, beweging en sociale verbinding) kunnen ziekte voorkomen in plaats van veroorzaken. Gezonde steden versterken sociale veerkracht en leefbaarheid.
 - Door gebruik van gezondheidsdata, leefomgevingdata en gedragsinzichten kunnen steden veel gericht en effectiever ingrijpen.





“

Wij versnellen gezond stedelijk leven, door kennis en innovatie voor een gezonde leefomgeving te ontwikkelen, toe te passen, te toetsen en landelijk te delen

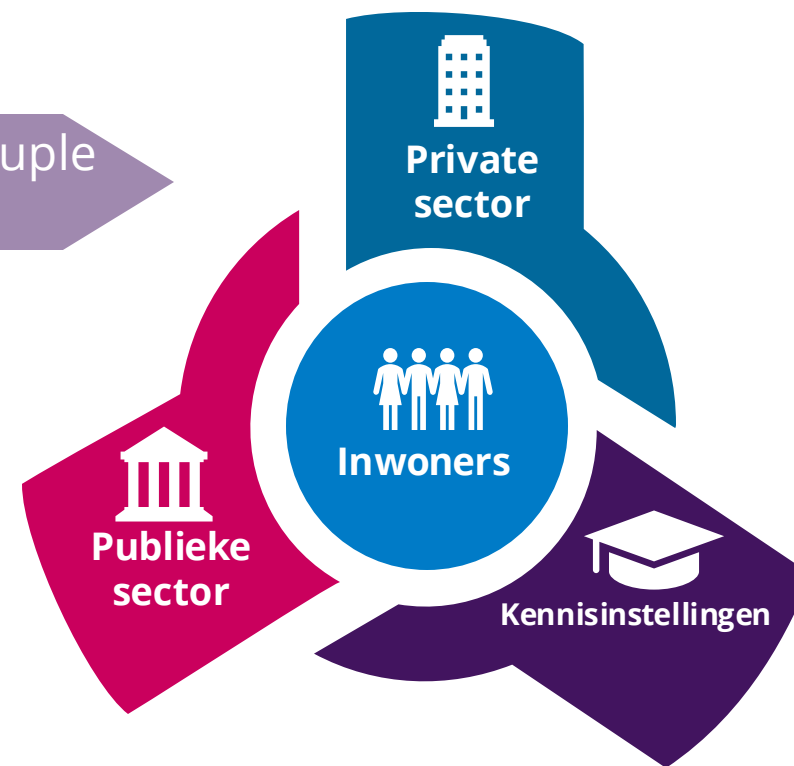


Gezond stedelijk leven voor iedereen, gedragen door samenwerking, kennis en innovatie



Werken in een quadruple helix

Op weg naar een landelijk platform



Aangesloten partijen



Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven



Universiteit Utrecht



Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport



UMC Utrecht

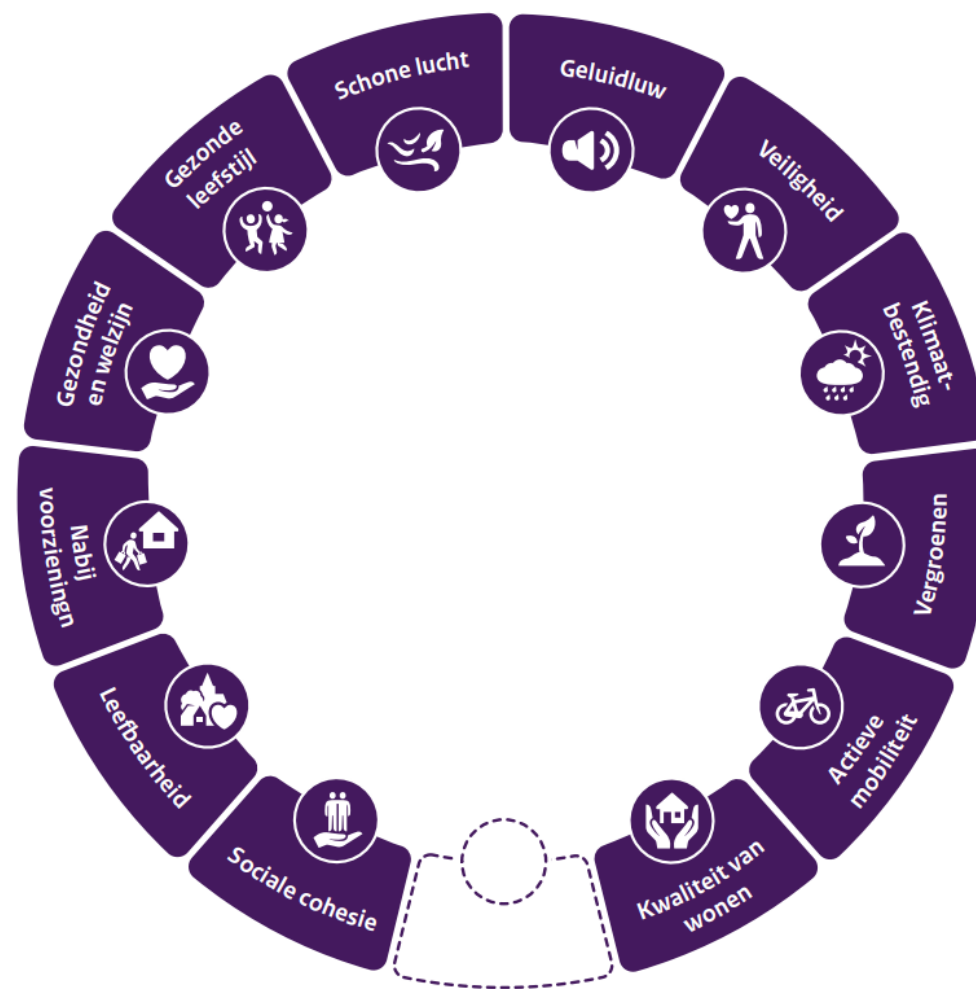
heijmans



provincie :: Utrecht



- **Living labs**
 - Cartesius Utrecht (monitoring)
 - Maanwijk Leusden (sociale cohesie)
 - Dordwijkzone (ontwerpprincipes)
 - Utrecht Science Park (ontwerpprincipes)
 - Rhapsody Amsterdam (evaluatie)
- **Learning communities**
 - Digital Twin
 - Citizen Science
 - Gezond Ontwerp
- **Tools**
 - Basisset indicatoren gezonde leefomgeving
 - GO-methode
 - Groene Baten Planner
 - Gezonde Gebiedsontwikkeling (digital twin)





Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven

Voorbeeld Learning Community Digital Twins



“

Digital Twins zijn een onmisbaar instrument: ze hebben het potentieel om de functionaliteit en nauwkeurigheid van stedelijke modellen aanzienlijk te verbeteren: maar hoe kan dit worden benut voor een gezonde(re) leefomgeving?





Aanpak

- Kennis uitwisselen
- Kennisvragen delen
- Nieuwe kansrijke ontwikkelingen verkennen
- Samen (onderzoeks)trajecten en projecten opstarten

Inhoud

- Combineren van datalagen om effecten ontwerp op (determinanten van) gezondheid inzichtelijk te maken – GGO sysematiek
- Integratie indicatoren gezonde leefomgeving
- Integratie Agent Based Modelling
- Werken aan toepasbaarheid in participatietrajecten
- Betere besluitvorming stedelijke plannen



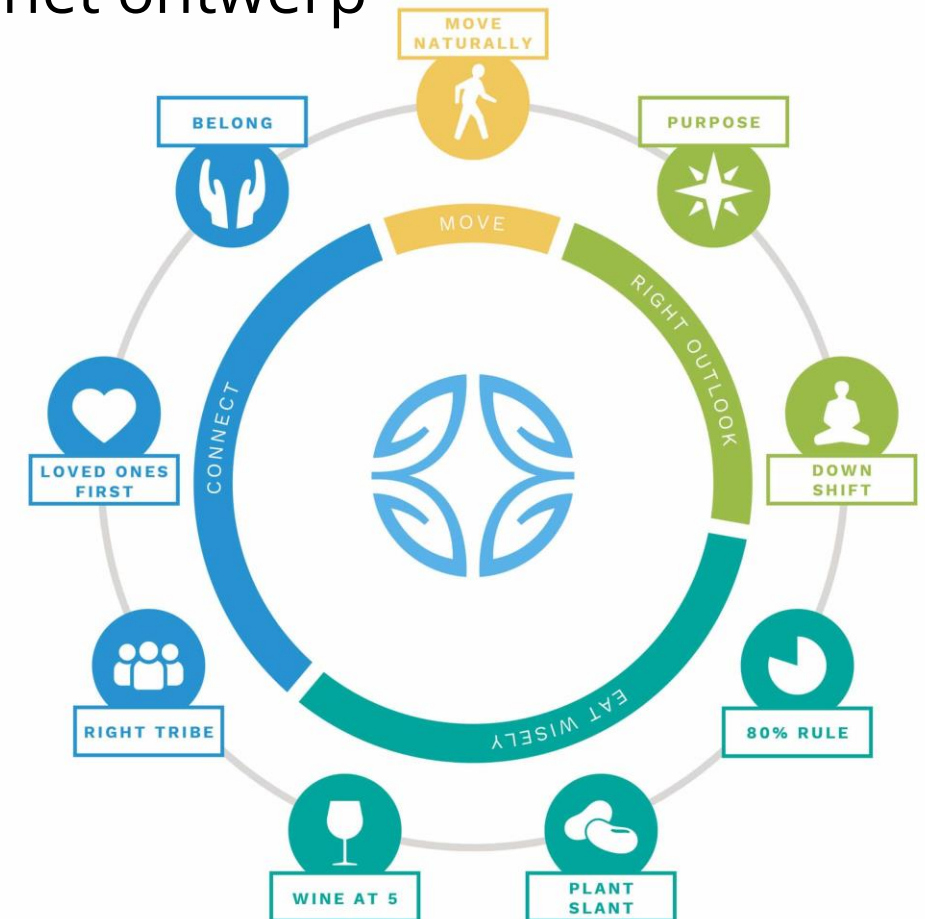


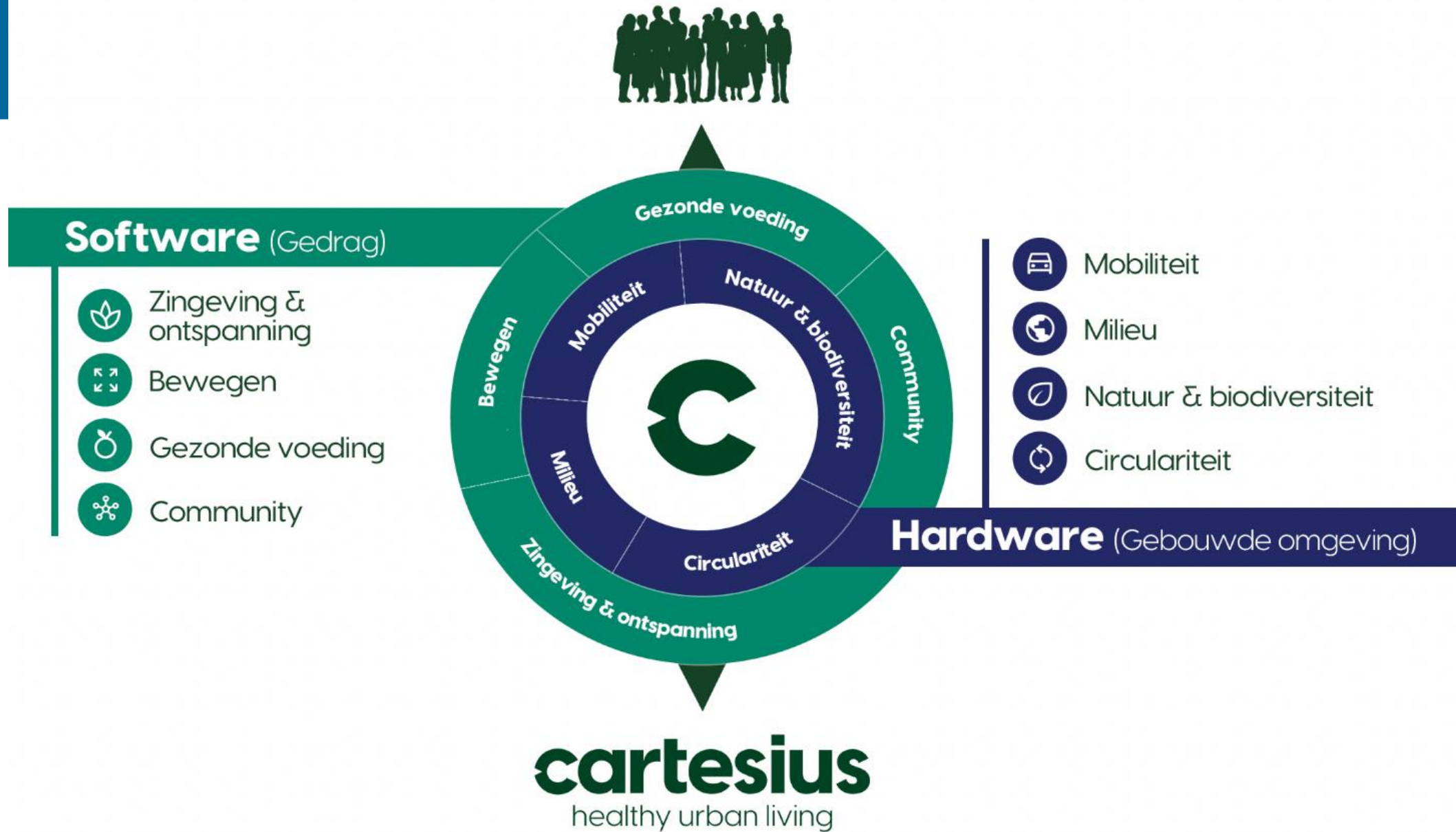
Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven

Voorbeeld Living Lab Cartesius



- Cartesius: Woonwijk in ontwikkeling
- "Gezond en gelukkig leven' is het startpunt van het ontwerp
- Gebaseerd op de principes van de Blue Zones





Overview

- Ca 3.000 woningen;
- 25% sociale huurwoningen;
- 30% van terrein groen (exclusief gevel);
- Huiskamer van de wijk met supermarkt, retail, horeca en kleine bedrijvigheid;
- Kindcentrum met sporthal;
- Autoluw;
- WKO op gebiedsniveau.



Cartesius

Selo & Track		330 Rent
Okinawa	165 Social rent	
CAB	246 Rent	
Lloma Linda	51 Rent - 79 Sale	
Nicoya	163 Rent - 79 Sale	
Construction site 2	308 Social rent - 240 rent	
Construction site 4	51 Social rent - 178 rent - 172 Sale	
Construction site 6	14 Social rent - 171 Sale	
Construction site 7	13 Social rent - 74 rent - 238 Sale	
Construction site 8	121 Social rent - 182 Sale	
Sporthal & Kindercentrum Cartesius		

Total:	672 Social rent
	1282 Rental
	921 Sale
	2875 Houses



MRP



Ballast Nedam 14
Development



**Groene
gevels/daken**



CAB gebouw 'woonkamer'



Geluidsmuur



Park en sportveld



Kindcentrum en sport accommodatie

Convenant Bouwen aan een Gezonde Wijk



Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven

Een transdisciplinaire **samenwerking** om een landelijk toepasbaar **monitoringsprogramma** te ontwerpen:

- Onderzoek naar het verband tussen de inrichting van de woonomgeving en de gezondheid van mensen.



 **Ballast Nedam**
Development

MRP



 **Universiteit Utrecht**


Gemeente Utrecht



 **HOGESCHOOL UTRECHT**

achmea 
Real Estate

PORTAAL

CBRE Investment Management

Onderzoeksmethode



Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven

1. Theory of change: mogelijke effecten van interventies
2. Onderzoeksaanpak om de effecten te meten.
 - Vragenlijsten
 - Interviews
 - Observaties
 - Sensoren
3. Effect meting
4. Effecten beoordelen







- Thema's duurzaamheid en gezondheid raken elkaar (groen, hittestress, luchtvervuiling, gezonde mobiliteit, sociale inclusie, etc).
- DGBC: één taal spreken voor duurzaamheid. Ambitie DKH-GSL: één taal spreken voor gezonde leefomgeving
- Integrale aanpak van complexe (leefomgevings)vraagstukken, gebaseerd op data-gedreven bewijsvoering
- Verbinden van werelden:
 - sociaal en fysiek domein
 - curatieve en preventieve domein
 - sectorale en territoriale domein
 - wetenschap en praktijk





“
*Welke plek heeft gezonde
leefomgeving momenteel in je
werk?*



“

*Moet gezondheid een stevigere
plek krijgen in
gebiedsontwikkeling – of is dat
primair een taak voor de
overheid?*



“

*Wat is er nodig om gezondheid
een stevigere plek te geven in
gebiedsontwikkeling?*



“

*Heeft het zin om in te zetten
op evidence based gezonde
gebiedsontwikkeling?*



Data- en Kennishub
Gezond Stedelijk Leven

Wil jij ook samen werken aan een gezonde stad, sluit je aan!



Rosalie Hegeman,
R.M.M.hegeman@umcutrecht.nl



Hanneke Posthumus
h.posthumus@uu.nl

GezondstedelijkLevenhub.nl

Break-out sessies

Ronde 2

Uitdagingen en kansen EU-regelgeving voor toekomstbestendige gebiedsontwikkeling

Zaal
BEAM

Voldoet mijn gebouw/project aan de EU Taxonomie?

Zaal
FLASH

Passend wonen: alternatieve oplossingen voor de woonopgave

Zaal
FLUOR

Ontwikkelingen in de businesscase voor circulaire bouwprojecten

Zaal
GLOW

Een circulaire stad:
Grondstoffendepot Trechterweide

Zaal
SOLAR

